

„Ahogy ott álltunk Budán, a BSzKRT Török-utcai kitérőjénél és hallgattuk a körülöttünk csoportosulók beszélgetését, egyszeriben furcsa érzésünk támadt. Ott álltunk vagy huszan a legkülönbözőbb kor- és társadalmi osztályokból: munkásszasszonyok, tisztviselők, kereskedő-feleségek, diákok és kifutófiúk, férfiak-nők vegyesen, és vártuk a főváros mozgókönyvtárának érkezését. Nem ismertünk a jelenlevők közül senkit és ahogy megfigyeltük, a többiek se nagyon ismerték egymást. De könyv volt mindenkinek a kezében, mint valami titkos szekta jelvénye és ez egyszeriben közel hozott egymáshoz bennünket. Elhangzott néhány regényeim, értelmes és buta vélemény... Móríc Zsigmond, Dosztojevskij, Tamási Áron, Thomas Mann, Márai Sándor, Gide neve röpködött a levegőben és máris közösségben éreztük magunkat.

Megindul az üzem

Három óra felé aztán hangos zakatolással, esilingeléssel bezötyögött a könyvtárt hordó sárga villamos. A hangulat elröppent, egyszeriben ismeretlenekké váltak megint a körülöttünk lévők, kellemetlen idegenekké, akik kíméletlenül lökdösődve tolazkodtak a villamos feljárója köré. Háttérbe szorultunk és némi elégtétellel hallgattuk a mord vezető harsány bejelentését:

— Csak sorba, csak sorba! Mindenki húzódjék hátra, még nincs három óra!

Az első rohamnak hamarosan vége lett, a sor elfogyott és a könyvtárosok kiszusszanhatták magukat.

— Így az elején a szorgalmas olvasók jönnek, — mondta a kocsí belsejében dolgozó könyvtárosnő. — Minden héten cserélnek könyvet, ha lehetne naponta cserélnének. Aránylag könnyebb velük a dolgunk. Ismerik jól könyvállományunkat, áttanulmányozták alaposan a katalógusokat, könnyen megtalálják, amit akarnak.

Móríc vagy Harsányi

Később csak egyenként szálíngóztak a cserélők. Szőke-hajú, pattanásos arcú húsz év körüli fiatalember jött éppen. Kereskedősegéd, Mikszáth:

Mit olvas a mozgókönyvtárak közönsége?

„A ponyva még benne él a közönségben”, de a munkásolvasók tanulási, művelődési vágya óriási — mondja a könyvtárosnő

„Különös házasság” című regényét hozta vissza. Nagyon tetszett neki. Kérte a kisasszonyt ajánljon ismét valami jót. Történelmi regényt szeretne olvasni. A könyvtárosnő Móríc Zsigmond „Erdély trilógiá”-ját ajánlja. A fiatalember forgatta, lapozgatta a könyvet, aztán kijelentette, hogy jobban szeretne valamit inkább Harsányi Zsolttól. Az illetben több regényét is nagyon ajánlották. Nagynehezen rá

tudtuk venni, hogy mondjon le Harsányiról és maradjon inkább Móríc mellett.

— De csak azért — mondja búcsúzóul —, mert a kisasszony máskor is olyan jót ajánlott.

— Látja, elég nehéz a dolgunk, — s a könyvtárosnő a poleok felé mutat. — Igyekezünk kiselejtezni az értéktelen ponyvákat és félponyvákat, de egyelőre még benne élnek a közönségben. A legelőbbben, kü-

lönösen a nők, csak Harsányit, Csathó Kálmánt, Zsigray Juliánát vagy Kosáriné Réz Lolát akarnak olvasni. Nehéz őket rávenni arra, hogy a komolyabb, értékesebb irodalommal is megpróbálkozzanak. Nagyon vigyázok mindig arra, hogy kezdetben mit ajánlok. Olyan könyveket választok ki, melyek nemcsak feltétlen irodalmiak, hanem szórakoztatóak is. Ezért majd mindig Móríc Zsigmond, Mikszáth Kálmán és

Jókai műveivel kezdem, mindhármán a legszebb magyar nyelven írtak és minden íráruk érdekes.

Fejlődő irodalmi ízlés

— Különös örömet jelentenek számunkra munkásolvasóink. Bennük valami hallatlan erejű olvasási, tanulási, művelődési vágy él. A legnagyobb örömmel fogadják mindig tanácsainkat. Elismerik, hogy mi jobban meg tudjuk bírálni, milyen könyveket olvassanak. Így irodalmi ízlésük nagyon szépen fejlődik. Nagyon szeretik és szívesen olvassák a bel- és külföldi klasszikusokat, a népi írókat és főként a szociális problémákkal foglalkozó könyveket.

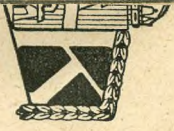
Persze előfordulnak sokszor egészen furcsa és humoros esetek is. Nagyon sok fiatal olvasója van a külteleken járó mozgókönyvtáraknak; diákok, kifutófiúk, tanoncok. Legtöbbszörüknek egész fantasztikus kívánságaik vannak. A közelmúltban egy tizenkét év körüli kislány a könyvtárosok legnagyobb meglepetésére Bocaccio Dekameronját kérte. A könyvtáros megmagyarázta neki, hogy nem adhatja, kérjen valami ifjúsági regényt. A gyerek dühösen sírva fakadt és így válaszolt:

— Maga tán azt szeretné, ha „a magyar mese- és mondavilágot” olvasnám...

Befejezésül tudni kell még azt, hogy három villamoson mozgókönyvtár működik most Budapesten. Mindhárom a külteleket járja. Az egyiknek a Béke-téren és Zuglóban, a másiknak Kispesten és az újpesti hídfőnél, a harmadiknak a Lejtő-úton és a Török-utcai kitérőnél van az állomáshelye. Jól beváltak, mégis csak átmeneti jellegűek lehetnek, mert a végső cél állandó fiókállomások létesítése. Ezeket tervbe is vettük, megvalósításuk pusztán csak pénzkérdés. Jobb lenne, ha villamosok helyett autóbuszok vihetnék ezeket a mozgókönyvtárakat, mert azoknak nagyobb a mozgási lehetősége. De ez egyelőre még távoli terv, mert nagyon sokba kerülne. A könyvtár vezetői azonban remélik, hogy a három éves terv keretein belül az ő terveik is megvalósulnak.

Arday Aladár

23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Arday Aladár*
 Cím: *Mit olvas a mozgókönyvtárak közönsége?*
 Forrás: *Magad úti*
 (Hely) *1947. szept. 12.*
 (Idő)
 (Köt. v. füz.)
 (Oldal)

Székesfővárosi háziinyomda 1926 — 8931

Osztályozás

024.43

1947

15-17